

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Václava Novotného a soudců JUDr. Vojtěcha Šimíčka a JUDr. Lenky Matyášové v právní věci žalobce: **I., s. r. o.**, zast. advokátem Mgr. Martinem Skybou, se sídlem AK Na Hradbách 16, Ostrava, Moravská Ostrava, proti žalovanému **Ministerstvu financí**, Letenská 15, Praha 1, zast. advokátem JUDr. Alanem Korbelem, se sídlem nám. 14. října 3, Praha 5, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 31. 10. 2003, č. j. 9 Ca 37/2003 – 45,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává.**

Odůvodnění:

Žalobce se žalobou podanou dne 13. 2. 2003 u Městského soudu v Praze domáhal přezkoumání rozhodnutí Ministerstva financí ze dne 18. 12. 2002, č. j. 543/3019/2002, jímž byla podle § 55b zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „daňový řád“), zamítnuta jeho žádost o povolení přezkoumání rozhodnutí Finančního ředitelství v Ostravě č. j. 7221/120/1999 ze dne 9. 5. 2000. Rozhodnutím finančního ředitelství bylo totiž zamítnuto odvolání žalobce proti dodatečnému platebnímu výměru vydanému Finančním úřadem v Havířově ze dne 18. 8. 1999, č. j. 56897/99/370911/5131 na daň z příjmů právnických osob za zdaňovací období roku 1997

vydaným na doměřenou částku daně ve výši 3 951 870 Kč. Žalobce (dále též stěžovatel) namítal porušení procesních a hmotně-právních ustanovení zákonů č. 563/1991 Sb., o účetnictví a č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků (daňový řád).

V záhlaví označeným usnesením Městského soudu v Praze byla žaloba odmítnuta podle § 46 odst. 1 písm. d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (s. ř. s.) s odkazem na ust. § 65 odst. 1 a § 70 písm. a) s. ř. s.

Stěžovatel v kasační stížnosti vznáší námitky jednak ve vztahu ke krajskému soudu, že věc neprojednal, jednak meritorní povahy směřující vůči postupu správního orgánu. Namítá, že vyjádřil nesouhlas s rozhodováním bez nařízeného jednání, a přesto soud I. stupně rozhodl bez nařízeného ústního jednání. Má za to, že soud ani nereagoval na novou právní úpravu obsaženou v soudním řádu správním, dále že Ministerstvo financí se ve svém rozhodnutí nevypořádalo s hlavními námitkami stěžovatele, zejm. pokud jde o porušení § 2, § 4, § 7 a § 25 zákona o účetnictví; správci daně neustále odůvodňují svá rozhodnutí právními argumenty, které jsou v rozporu s právními předpisy platnými pro rok 1996 a 1997 a také že bylo odňato právo na odstranění nezákonnosti dosavadního daňového řízení a nebylo tak možné vyměřit správně daňovou povinnost stěžovatele. Skutečnost, že napadené rozhodnutí (vydané podle § 55b d. ř.) má hmotně-právní účinky, vyplývá z odst. 6 cit. ustanovení, že totiž správce daně, který přezkoumání provádí, je vázán právním názorem správce daně, který přezkoumání nařídí či povolí. V dalším se podrobně zabývá vlastním postupem správce daně. Závěrem navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalovaný v písemném vyjádření uvedl, že má za to, že rozhodnutí je ze soudního přezkumu vyloučeno a navrhuje kasační stížnost zamítnout.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek Městského soudu v Praze v rozsahu důvodů kasační stížnosti uplatněných dle § 103 odst. 1 s. ř. s. a dospěl k závěru, že kasační stížnosti není důvodná.

Dnem 1. 1. 2003 nabyl účinnosti zákon č. 150/2002 Sb., soudní správní (dále jen „s. ř. s.“). Podle ustanovení § 130 s. ř. s. neskončená řízení podle části páté hlavy druhé o. s. ř. účinného přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, v nichž nebylo rozhodnuto do dne nabytí účinnosti tohoto zákona, se dokončí podle ustanovení části třetí hlavy druhé dílu prvního tohoto zákona. *Ad marginem* soud upozorňuje, že dosavadní judikatura Nejvyššího správního soudu, na níž je stranami sporu poukazováno, přísně vychází z tohoto přechodného ustanovení soudního řádu správního i ve věcech, které přešly na zdejší soud postupem dle § 132 s. ř. s.

Jestliže tedy Městský soud v Praze takto postupoval, nepochybil; nepochybil ani tehdy, když rozhodnutí Ministerstva financí, jehož zrušení se žaloba domáhala, považoval za vyloučené z přezkoumání soudem.

Podle § 65 odst. 1 s. ř. s. může ten, kdo tvrdí, že byl na svých právech zkrácen přímo nebo v důsledku porušení svých práv v předcházejícím řízení úkonem správního orgánu, jímž se zakládají, mění, ruší nebo závazně určují jeho práva nebo povinnosti (dále jen „rozhodnutí“), se žalobou domáhat zrušení takového rozhodnutí, popřípadě vyslovení jeho nicotnosti. S ohledem na použitou legislativní zkratku lze dovodit, že za rozhodnutí ve smyslu citovaného ustanovení lze považovat pouze takový úkony správního orgánu,

jimiž se zakládají, mění, ruší nebo závazně určují práva nebo povinnosti. Ustanovení § 70 písm. a) s. ř. s. stanoví, že ze soudního přezkoumání jsou vyloučeny úkony správního orgánu jež nejsou rozhodnutími; na tom nic nemění skutečnost, že z formálního hlediska rozhodnutími nepochybně jsou, pouze však nejsou takovými rozhodnutími, která zakládají žalobní legitimaci podle § 65 odst. 1 s. ř. s. Právě takovým úkonem je rozhodnutí žalovaného, jehož přezkumu se žalobce domáhal, napadeným rozhodnutím však nemohl být zkrácen na svých právech, protože se jím o žádných jeho právech nerozhodovalo.

Procesním právním předpisem, který upravuje řízení ve věcech daní a poplatků, je daňový řád. Ten upravuje možnost podat proti rozhodnutí správce daně řádné opravné prostředky (část čtvrtá, § 48 a násl.) a tzv. „mimořádné opravné prostředky“ (část pátá, § 54 a násl.), mezi něž zákon zařadil i „přezkoumávání daňových rozhodnutí“ podle § 55b. Užití správního řádu (zák. č. 71/1967 Sb.) tu nemá místa; daňový řád je právním předpisem zcela autonomním (§ 99).

V řízení o přezkoumávání daňových rozhodnutí (§ 55b zákona) může být vadné pravomocné rozhodnutí zrušeno, nahrazeno jiným, nebo změněno, a to na základě žádosti daňového subjektu a nebo z vlastního podnětu kteréhokoli správce daně. Rozhodnutí o tom, zda přezkoumání bude povoleno nebo nařízeno, vydává vždy instančně vyšší správce daně. Proti takovému rozhodnutí není přípustný opravný prostředek. Je-li přezkoumání povoleno nebo nařízeno, má to odkladný účinek vůči rozhodnutí přezkoumávanému. Po povolení nebo nařízení provádí nové řízení správce daně, který rozhodl v posledním stupni; je vázán právním názorem toho, kdo přezkoumání povolil nebo nařídil; proti novému rozhodnutí ve věci se lze odvolat. Řízení probíhá ve dvou fázích: v prvé se rozhoduje (na vyšším stupni soustavy finančních orgánů) o tom, zda přezkoumání vůbec bude povoleno či nařízeno; ve druhé fázi, a to jen tam, kde přezkoumání vůbec je povoleno či nařízeno a řízení tedy znovu „otevřeno“, o tom, zda původní, přezkoumávané rozhodnutí bude změněno či zrušeno (a to u orgánu, který původně rozhodl v posledním stupni).

Je zřejmé, že shledá-li orgán, který má rozhodnout o povolení nebo nařízení přezkumu, že pro přezkoumání nejsou důvody, žádost zamítne (popř. formulačně jinak, věcně však stejně: přezkoumání nepovolí). Formalizovaný způsob odložení nedůvodného podnětu – tedy vydání zamítavého rozhodnutí – však nic nemění na charakteru řízení podle § 55b daňového řádu, který vyplývá ze zákona: jde o mimořádný procesní prostředek dozorčího práva, nikoli o skutečný opravný prostředek, jehož pojmovým znakem je založení právního nároku žadatele o meritorní projednání.

Proto jen v případě, že vůbec bylo řízení nově otevřeno (k čemuž v rozhodované věci nedošlo), přichází v úvahu další rozhodnutí, jímž se buď „rozhodnutí potvrzuje“ tam, kde se v přezkumném řízení nezákonnost neshledala, nebo se zruší, nahradí jiným či změní, byly-li tu právní vady nebo nedostatky skutkových zjištění.

Rozhodnutí žalovaného však nezasáhlo do subjektivních hmotněprávních oprávnění a povinností stěžovatele. Tímto rozhodnutím jen žalovaný vyjádřil, že věc se zabývat dále nebude, a že původní, pravomocné rozhodnutí finančního úřadu ve spojení s rozhodnutími finančního ředitelství se nijak nemění. Chybí tak legitimace k žalobě ve správním soudnictví, protože výrokem o tom, že přezkoumání povoleno nebude, se nezasahuje do žádného jeho subjektivního práva.

Soud I. stupně neporušil právo na spravedlivý proces tím, když žalobu odmítl bez nařízeného jednání; nařídit jednání totiž předvídá pouze ust. § 49 v odstavci prvém, a to za účelem projednání věci samé. Nelze považovat za porušení zákona, jestliže soud dojde k závěru, že není třeba nařizovat jednání právě proto, že žalobu nelze věcně projednat, byť i v poučení naznačil, že projednání věci do úvahy přichází. Rozhodující je, že rozhodnutí, které nakonec v tomto směru učinil, je v souladu se zákonem.

S ohledem na shora vyslovené se Nejvyšší správní soud nezabýval otázkami týkajícími se věcné správnosti postupu žalovaného. Soudu náleželo rozhodnout o tom, zda soud I. stupně postupoval v souladu se zákonem, když žalobu odmítl.

Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.) a žalovanému, který byl v řízení úspěšný účelně vynaložené náklady řízení nevznikly, resp. je neprokázal a ani neúčtoval. Proto soud rozhodl, že žalovanému se nepřiznává náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 16. srpna 2005

JUDr. Václav Novotný
předseda senátu